

Contactpersoon

J.W. van de Kolk

Rekenkamer@westerkwartier.nl

Datum

23 februari 2026

Aan de gemeenteraad
college van burgemeester en wethouders

cc de heer R. Kleijnen
mevrouw M. Slager

Onderwerp

Maatregelen tegen zorgfraude (Doe Mee onderzoek 2026)

Geachte leden van de raad en leden van het college,

De Rekenkamer Westerkwartier neemt in 2026 deel aan het DoeMee-onderzoek van de Vereniging van Rekenkamers. Het onderzoek gaat over de maatregelen die gemeenten kunnen inzetten tegen zorgfraude.

Zorgfraude is een omvangrijk en ingrijpend vraagstuk. Vanaf 2015, het moment waarop het sociaal domein grondig is hervormd, komt in de media een gestage stroom van alarmerende berichten op gang. Rode draad daarin zijn steeds zorgaanbieders die in korte tijd uitzonderlijk hoge winsten realiseren door niet of minder dan de afgesproken zorg te leveren. In 2018 begint het onderzoeksjournalistiek platform Follow the Money met een 'dossier' over het fenomeen, waarna tot op heden 126 publicaties volgen. De berichten brengen niet alleen de negatieve financiële gevolgen van zorgfraude aan het licht, er is vaak ook sprake van ingrijpend menselijk leed bij vooral kwetsbare mensen. In veel casussen blijken zorgfraude en georganiseerde criminaliteit verweven te zijn: gevallen waarin mensen met een zorgvraag niet de vereiste zorg krijgen en ook slachtoffer zijn van uitbuiting, gedwongen arbeid, bedreiging en doelbewuste sociale isolatie.

Naar de exacte omvang van zorgfraude kan vanzelfsprekend alleen worden gegist: fraude onttrekt zich immers per definitie zoveel mogelijk aan de openbaarheid. Afgaande op schattingen rijst het beeld van een groot probleem: het Openbaar Ministerie (OM) gaat uit van 10 miljard euro op jaarbasis, zo'n 10% van het bedrag dat aan de gehele zorgsector wordt uitgegeven. Voorzichtiger schattingen starten bij 3%. Maar ook dan gaat het over veel geld in een sector waar de kosten al jaren explosief groeien en onbeheersbaar lijken.

De Vereniging van Rekenkamers wil met een Doemee onderzoek bijdragen aan de kennisvorming over de aanpak van zorgfraude binnen de Wmo en Jeugdwet door gemeenten en de regio's. Naast probleemsignalering wil de vereniging ook zoveel mogelijk inzicht geven in welke (combinaties van) maatregelen effectief zijn en welke minder, of zelfs niet effectief.

Concreet streeft de vereniging met het onderzoek het volgende na:

- een overzicht te geven van de concrete maatregelen die gemeenten en samenwerkingsverbanden wel en niet treffen en uitvoeren;
- een overzicht te geven van de effecten van die maatregelen;
- een normenkader te ontwikkelen op basis van expertoordelen over de door gemeenten genomen maatregelen;
- op basis van het normenkader een landelijk beeld te geven van de mate waarin gemeenten en samenwerkingsverbanden van gemeenten weerbaar zijn tegen zorgfraude (een landelijk rapport);
- op basis waarvan een verwachting wordt gegeven van de doeltreffendheid van de aanpak per individuele deelnemende gemeente. ('lokale' beknopte nota van bevindingen waarin opgenomen een algemeen expertoordeel).

In het DoeMee-onderzoek staat de vraag centraal: Hoe weerbaar zijn gemeenten en samenwerkingsverbanden tegen zorgfraude binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdwet? Welke aanpak en maatregelen nemen gemeenten om zorgfraude tegen te gaan, zowel preventief als repressief, en wat zijn de effecten hiervan?

Het onderwerp zorgfraude is relevant en actueel voor gemeenten; benchmarking tussen deelnemende organisaties is mogelijk en zinvol.

Bij dit DoeMee onderzoek moet gebruikt worden gemaakt van meerdere onderzoeksmethoden (data-analyse, vragenlijstonderzoek, verdiepende interviews en gesprekken).

Wij verzoeken het college een ambtelijk contactpersoon aan te wijzen voor dit onderzoek en de Rekenkamer de contactgegevens van de ambtelijk contactpersoon te doen toekomen, indien mogelijk voor 18 maart 2026.

Vanuit de Rekenkamer Westerkwartier is Jan-Willem van de Kolk de projectleider cq aanspreekpunt.

Mocht u verder vragen en/of opmerkingen hebben, dan kunt u contact opnemen met de secretaris van de Rekenkamer.

Namens de Rekenkamer van de gemeente Westerkwartier,
met vriendelijke groet,

Marijke Bijlsma, secretaris